

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen kirjastolaiksi

Eduskunnalle on vuoden 1997 valtiopäivillä annettu hallituksen esitys n:o 210/1997 vp kirjastolaiksi. Nyt koolla oleva

eduskunta, jolle sivistysvaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 10/1998 vp, on hyväksynyt seuraavan lain:

Kirjastolaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Tavoitteet

1 §

Tässä laissa säädetään kuntien yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalveluista sekä näiden palvelujen valtakunnallisesta ja alueellisesta edistämisestä.

2 §

Yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen.

Kirjastotoiminnassa tavoitteena on edistää myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittämistä.

2 luku

Kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen

3 §

Kunnan tehtävänä on tässä laissa tarkoitettujen kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen.

Kunta voi järjestää kirjasto- ja tietopalvelut itse taikka osittain tai kokonaan yhteistyössä muiden kuntien kanssa tai muulla

tavoin. Kunta vastaa siitä, että palvelut ovat tämän lain mukaisia.

Asiakkaiden käytettävissä tulee olla kirjasto- ja tietopalvelualan henkilöstöä sekä uusiutuva kirjastoaineisto ja -välineistö.

Kaksikielisessä kunnassa molempien kieliryhmien tarpeet tulee ottaa huomioon yhtäläisin perustein.

Saamelaisten kotiseutualueen kunnissa sekä saamenkielisen että suomenkielisen väestöryhmän tarpeet tulee ottaa huomioon yhtäläisin perustein.

3 luku

Kirjasto- ja tietopalveluverkko

4 §

Yleinen kirjasto toimii yhteistyössä muiden yleisten kirjastojen sekä tieteellisten kirjastojen ja oppilaitoskirjastojen kanssa osana kansallista ja kansainvälistä kirjasto- ja tietopalveluverkkoa.

Yleisten kirjastojen keskuskirjastona ja maakuntakirjastoina toimivat kirjastot täydentävät muiden yleisten kirjastojen palveluja.

Yleisten kirjastojen keskuskirjastona toimii asianomaisen ministeriön määräämän kunnan yleinen kirjasto kunnan suostumuksella. Toiminta-alueena on koko maa.

Maakuntakirjastona toimii asianomaisen ministeriön määräämän kunnan yleinen kir-

jasto kunnan suostumuksella. Toimintaluue määrää asianomainen ministeriö.

Keskuskirjaston ja maakuntakirjaston tehtävistä säädetään asetuksella. Asianomainen ministeriö voi kuntaa kuultuaan perustellusta syystä peruuttaa määräyksen toimia keskus- kirjastona tai maakuntakirjastona.

4 luku

Kirjastopalvelujen maksuttomuus

5 §

Kirjaston omien kokoelmien käyttö kirjastossa ja niiden lainaus on maksutonta.

Yleisten kirjastojen keskuskirjaston ja maakuntakirjastojen yleisille kirjastoille antamat kaukolainat ovat maksuttomia.

Muista kirjaston suoritteista kunta voi periä enintään suoritteen omakustannusarvoa vastaavan maksun.

Erityisestä syystä maksu, joka muuten määrättäisiin suoritteen omakustannusarvoa vastaavaksi, saadaan määrätä tätä korkeammaksi.

5 luku

Arviointi

6 §

Kunnan tulee arvioida järjestämäänsä kirjasto- ja tietopalvelua.

Arvioinnin tarkoituksena on parantaa kirjasto- ja tietopalvelujen saatavuutta ja tukea niiden kehittämistä. Arvioinnilla seurataan yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen toteutumista sekä palvelujen laatua ja taloudellisuutta.

Valtakunnallisesta arvioinnista sekä valtakunnallisesta osallistumisesta kansainväliseen arviointiin päättää asianomainen ministeriö, joka vastaa arvioinnin toteutuksesta yhdessä lääninhallitusten kanssa. Kunta on velvollinen osallistumaan tässä momentissa tarkoitettuun arviointiin.

Arvioinnin keskeiset tulokset tulee julkistaa.

6 luku

Kirjasto- ja tietopalvelujen valtionhallinto

7 §

Kirjasto- ja tietopalvelujen valtion hallinto-

viranomaisena toimii asianomainen ministeriö. Valtion alueellisena hallintoviranomaisena toimii lääninhallitus. Läninhallituksen tehtävistä säädetään asetuksella.

7 luku

Erinäiset säännökset

8 §

Kirjastolaitoksessa tulee olla riittävä määrä kirjasto- ja tietopalvelualan koulutuksen saanutta ja muuta henkilöstöä.

Kirjaston henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädetään asetuksella.

Asianomainen ministeriö voi erityisestä syystä myöntää kelpoisuusvaatimuksista erivapauden.

9 §

Kunta saa valtionosuutta kirjaston käyttö- kustannuksiin siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (635/1998) säädetään.

Kunnalle myönnetään valtionosuutta kirjaston perustamishankkeeseen siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa säädetään. Perustamishankkeenä pidetään myös kirjastoauton ja -veneen hankintaa.

10 §

Kirjastolla voi olla käyttösäännöt, joissa on määräyksiä kirjaston käytöstä sekä kirjaston käyttäjien oikeuksista ja velvollisuuksista.

Käyttösääntöjen rikkomisesta peritään kunnan päättämät maksut, joiden tulee olla kohtuulliset suhteessa käyttösääntöjen rikkomiseen.

11 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain soveltamisesta annetaan asetuksella.

8 luku

Voimaantulo

12 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tässä laissa tarkoitettuihin valtionosuuk-

siin sekä valtionavustuksiin voidaan vuoden 1999 loppuun käyttää myös veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroja.

Tällä lailla kumotaan 21 päivänä maaliskuuta 1986 annettu kirjastolaki (235/1986) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1998
